

หนีเราไม่พ้น

พระอาจารย์สงบ มนสฺสุทโธ

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ถ้าอยู่กับคนในครอบครัวที่พูดจาบดๆ ทำให้จิตตก เราควรปฏิบัติอย่างไร ย้ายบ้านหนีดีไหม

ตอบ : อันนี้คือคำถามเนาะ คำถามสั้นๆ แต่ความหมายมันลึกซึ้งไง ลึกซึ้งเพราะอะไร เพราะว่าอยู่ในครอบครัว คนในครอบครัวพูดจาต้งานลบๆ ทำให้จิตตก แล้วมันต้องอยู่กับทุกวัน มันต้องเห็นหน้ากันทุกวัน มันต้องอยู่กับตลอดเวลา มันทำให้ทุกข์ยากมากนะ ถ้าทำให้ทุกข์ยากมาก

แล้วเราควรปฏิบัติอย่างไร ย้ายบ้านดีไหม

ฉะนั้น ถ้าเราจะทำอย่างไร การทำของเราเนาะ เราต้องคิดก่อน ถ้าเราคิดนะ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ วัฒนธรรมของชาวพุทธไง พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก ถ้าพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก สิ่งที่ว่า เป็นพระอรหันต์ของลูกเพราะอะไร เพราะได้ชีวิตนี้มา เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ ถ้าเกิดมาจากพ่อจากแม่ ถ้าพ่อแม่เราเกิดมาด้วยบุญกุศล สัมมาทิฏฐิ พ่อแม่เป็นสัมมาทิฏฐิ ทำสิ่งที่ดีงาม ฝึกให้เราเป็นคนดีขึ้นมา นี่มันซาบซึ้ง ครอบครัวนี้อบอุ่นมาก

แต่เพราะพ่อแม่ พ่อแม่มีความเห็นต่าง ดุสิ ในสังคม บางครอบครัวบอกว่ามันมีความจำเป็น ไปหยิบของนู่น ไปหยิบของนี่ แล้วเวลามันต้องโทษขึ้นมา มันยุ่งไปหมด มันยุ่งไปหมด เขาบอกว่ามีความจำเป็น มีความจำเป็นไง

เราเกิดมา ถ้าพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก คือเราได้ชีวิตนี้มา เราได้ชีวิตนี้มาจากพ่อจากแม่ แล้วพ่อแม่เป็นสัมมาทิฏฐิ พ่อแม่ที่ดีงาม พ่อแม่ที่ต่างๆ เรายังมีผลบวกมากขึ้นไป ถ้าเราเกิดมาจากพ่อแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก แต่พ่อแม่มี

มิจฉาทิฎฐิ พ่อแม่มีความเห็นที่แตกต่างกับพระพุทธศาสนา มีความเห็นแตกต่างกับ
 สัจธรรม เราก็มีความทุกข์ใจ เรามีความทุกข์ใจนะ พ่อมีความทุกข์ใจ มีลูกศิษย์หลาย
 คนมากบอกว่าพยายามจะดึงพ่อดึงแม่ พยายามจะให้เห็น เช่น ให้เลิกเล่นการพนัน
 ให้เลิกกินเหล้า

ลูกๆ มีความทุกข์มากนะ อยากให้พ่อแม่ไม่กินเหล้า โอโฮ! มีปัญหาเยอะมาก
 เลย เพราะว่า หนึ่ง จิตใจอ่อนแอใช่ไหมเขาถึงได้กินเหล้า เขาถึงได้มีประสบการณ์แบบ
 นั้น แต่จริงๆ ในหัวใจลึกๆ ทุกคนก็รู้ว่ามันเป็นความไม่ดี ผิดศีล ๕ **สุราเมรยมชฺชป
 มาทฎฐานา** เห็นไหม การดื่มสุราผิดศีล ผิดศีลนะ เพราะทำให้ร่างกายทรุดโทรม ทำ
 ให้เสียทรัพย์ ทุกอย่างไม่ดีทั้งนั้นนะ แต่มันทำจนชินชา จิตใจอ่อนแอ สู้ไม่ไหว

มีลูกๆ หลายคนมากอยากให้พ่อเลิกจากเหล้า อยากให้พ่อเข้าวัดเข้าวา สิ่งนี้เรา
 คิดของเราเองไง เราคิดของเรา เราคิดของเราแล้วมันก็มีปัญหา มีปัญหาความโต้แย้งกัน

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นความจริงเป็นพระอรหันต์ของลูกคือให้ชีวิตนี้มา

หลวงตาท่านพูดว่า “แม่แต่ท่านผิดก็อย่าเถียง” หลวงตาท่านพูดอย่างนี้เลย
 นะ เพราะเถียงแล้วมันจะเข้าตัวไง เข้าตัวเพราะเราเป็นลูก “แม่แต่พ่อแม่ผิดก็อย่า
 เถียง” ว่าอย่างนั้นเลยนะ

โอ้ย! แต่วิทยาศาสตร์รับไม่ได้ วิทยาศาสตร์ยอมรับไม่ได้เด็ดขาดเลย ก็เราถูก
 โอโฮ! มันยืนกระต่ายขาเดียวมันจะพูด แต่ถ้าพูดเรื่องเวรเรื่องกรรม เรื่องเวรเรื่องกรรม
 มันเป็นเรื่องภายใน เรื่องเวรเรื่องกรรมมันไม่ใช่เรื่องวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์
 อุบัติเหตุเป็นวิทยาศาสตร์ อุบัติเหตุพิสูจน์ได้ว่ามันเกิดอุบัติเหตุ แต่อุบัติเหตุมันมาจาก
 ไหนล่ะ ทำไมมันเกิดอุบัติเหตุล่ะ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราอยู่กันครอบครัว ถ้าครอบครัวพูดในทางลบแล้วจะ
 ทำให้จิตตก จิตตกเพราะอะไร เพราะเราศึกษาธรรม เราศึกษา เราศึกษาว่าสิ่งใด
 ถูกต้องดีงาม แล้วเราก็อยากเอาไม่บรรทัดไปวัดคนอื่นว่าควรจะเป็นแบบนี้ๆ แต่ใน
 ครอบครัว ปู่ย่าตายาย พ่อแม่ปู่ย่าตายายเป็นผู้เฒ่าในครอบครัว ทุกคนต้องเคารพ
 พ่อทุกคนเคารพ มันเป็นวัฒนธรรมไง

นี่ก็เหมือนกัน พ่อแม่ “กูเลี้ยงเอ็งมาก่อนนะ อาบน้ำร้อนมาก่อนนะ” มันเกิดทิวฏฐิ์ได้ไง การว่าเกิดทิวฏฐิ์ขึ้นมาแล้วมันเป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์ทางวัฒนธรรม เป็นสิทธิ์ว่าเป็นพ่อเป็นแม่ เป็นปู่เป็นย่า เราเป็นลูกเป็นหลาน เราต้องเชื่อฟัง ไอ้ตรงนี้เราพูดสิ่งใดไปมันจะขัดแย้ง

ฉะนั้น จะบอกว่า ผลของวิฏฐิ์ะ มันเป็นเวรเป็นกรรม เป็นเวรเป็นกรรม มันต้องมีเวรมีกรรมต่อกันถึงมาเกิดร่วมกัน

ที่นี้เกิดร่วมกัน ถ้าเกิดเป็นสัมมาทิวฏฐิ์ เกิดมาที่พ่อแม่ที่ดิงาม พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกด้วย พ่อแม่ทำตัวดีด้วย เราก็จะปลื้มใจมากเลย แต่พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เป็นพ่อแม่ของเรา ที่นี้ถ้าเป็นมิจฉาทิวฏฐิ์ พุดจาสิ่งใด เราทำใจของเรา เราทำใจของเราเพราะเราเกิดจากพ่อจากแม่ เห็นไหม พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก นี้พุดถึงว่าเรื่องเวรเรื่องกรรมนะ

ฉะนั้น เรื่องเวรเรื่องกรรม แล้วเราจะปฏิบัติอย่างไรดี เราจะปฏิบัติอย่างไร

เราปฏิบัติอย่างไร เราทำตัวเราดีนี้สำคัญมากเลย พ่อแม่นี้ละ พ่อแม่รักลูกมาก ถ้ารักลูก ถ้าลูกทำตัวดี ทำตัวที่ถูกต้องดิงาม พ่อแม่ยืนดูอยู่ พ่อแม่อายนะ

ถ้าเราเห็นพ่อแม่ทำผิด เราเกิดทิวฏฐิ์มานะ เราเกิดความโต้แย้ง เราก็ทำของเราด้วย มันเกิดแรงปะทะ มันเกิดแรงกระทบ ไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย เหมือนกับไฟกับไฟเข้าปะทะกันมันก็ยิ่งเผาไหม้ลูกไหม้ไปใหญ่เลย

แต่ถ้าไฟใช้ไหม พ่อแม่เป็นพินเป็นไฟมา เราชักพินออก เราทำคุณงามความดีของเรา เราทำตัวของเราดี ๆ ถ้าทำตัวดี พ่อแม่ก็ต้องมองว่า อืม! ลูกเราทำไมเป็นคนดีได้ ทำไมลูกเรามันมีความเห็นที่ถูกต้อง ทำไมเราเห็นไม่ถูกต้อง นี่คือการแก้พ่อแม่

แต่นี้มันทำได้ยากเพราะอะไรรู้ไหม มันทำได้ยากเพราะอะไร เพราะมันทุกวันไง มันอยู่กันทุกวัน มันใกล้ชิดกัน ทำได้ยากมากเลย นานๆ หนหนึ่งมันยังพอทหน้าไอ้เข้า กลางวัน เย็น อยู่ด้วยกันตลอดเลย แล้วพุดนี้มันกระเทือนตลอด แต่ถ้าเราทำ

ได้ เราต้องทำแบบนี้ นี่วิธีการแก้ของเราละ ถ้าแก้แบบนี้ได้ เห็นไหม ในครอบครัว พระอรหันต์ของลูก แต่ไม่ใช่พระอรหันต์ของสาธารณะ

ฉะนั้น ถ้าเราบอกว่าเราจะย้ายบ้านหนีดีไหม

ความจะย้ายบ้านหนีมันจะย้ายหนีไปที่ไหน เราอยู่กับพ่อกับแม่นะ เราอยู่กับวงศ์ตระกูลของเรา มันไวใจได้นะ ความรักของพ่อของแม่เป็นความรักที่สะอาดบริสุทธิ์ ถึงจะพูดลบ ถึงจะมีอะไรกระทบกระทั่งกัน มันปลอดภัยไง

แต่ถ้าเราย้ายไปที่ไหนก็แล้วแต่ เราไปเจอคนแปลกหน้า เราไปเจอคนอื่น ถ้าดีก็ดีไป แต่ถ้าเลวละ คิดว่าหนีไปแล้วจะพ้นหรือ มันหนีไม่พ้นหรอก สังคมเป็นแบบนี้ เพียงแต่ว่ามันอยู่ใกล้ชิดกัน เราเห็นข้อมูลเราถึงวินิจฉัยได้ว่าดีหรือไม่ดี แต่เราไปเจอคนอื่น เราเห็นแต่หน้า เรายังไม่รู้เลยว่าคนนี้พฤติกรรมดีหรือไม่ดี เราจะไปเชื่อใจใครได้ เชื่อใจใครไม่ได้หรอก

ทีนี้ว่าย้ายบ้านหนีดีไหม จะย้ายไปไหน เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันหนีตัวเราไม่พ้นไง มันหนีมนุษย์ไม่พ้น เพราะอะไร เพราะเราหนีตัวเองไม่ได้ เราหนีความเป็นมนุษย์ของเราไม่ได้ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ต้องอยู่ด้วยกัน เราหนีตัวเราเองไม่ได้ เราจะหนีใคร เราหนีใครไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะเรายังติดตัวเราอยู่นี้

ถ้าออกมาบวชสิ ถ้าบวชแล้วอยู่กับสังคมสงฆ์ ชาติจากพ่อจากแม่ บวชมาแล้วนะ บวชแล้วเป็นอย่างไร บวชแล้วก็เจอพระ ถ้าเป็นผู้หญิงบวชแล้วก็เจอชี เจอชีเดี่ยวเป็นปัญหาอีกแล้ว ไปเจอพระก็ว่าพระเอาเปรียบ พระไม่เสมอภาค

มันหนีกิเลสเราไม่ได้นะ เราหนีสิ่งใดไม่พ้นหรอก จะย้ายหนีไปไหน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาไปบิณฑบาต พวกเดียรถีย์มันจ้างคนมาด่า จ้างคนมาด่าเลย จนพระอานนท์ทนไม่ไหวนะ ไปที่ไหนก็มีแต่คนติเตียน

พระอานนท์บอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเถอะ ย้ายเมือง ชุวงศ์ไปที่อื่นดีกว่า

พระพุทธเจ้าถามพระอานนท์ แล้วถ้าไปข้างหน้าแล้วเขายังด่าอยู่ ไปไหนล่ะ

ก็ไปต่อ

แล้วไปต่อข้างหน้าเขายังด่าอยู่ แล้วไปไหนล่ะ

เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลณะจะมาอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปฟังพระอัสสชิ เป็นพระโสดาบัน ไปชวนสัญญาชัยใจ สัญชัยถามพระสารีบุตร พระโมคคัลลณะ “โลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก”

พระสารีบุตร พระโมคคัลลณะก็บอกว่า “ในโลกนี้คนโง่มากกว่าคนฉลาด”

“คนฉลาดมีอยู่ส่วนหนึ่ง แต่คนที่ปัญญาที่ไม่ฉลาดจะมีเยอะกว่า เธอไปอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปเถอะ มันชนกลุ่มเดียวที่จะเข้าพระพุทธศาสนา เราจะอยู่กับคนโง่ คนโง่มันเยอะ คนโง่มันหลอกได้ง่าย เราจะอยู่กับคนโง่ๆ เอ็งไปอยู่กับคนฉลาดเถอะ”

ในโลกนี้มีคนโง่หรือคนฉลาด ในเมื่อคนฉลาดมีอยู่หยิบมือหนึ่ง แล้วคนที่โง่นี้สัญญาชยุดนะ ไม่ใช่เราพูด เดี่ยวเวลาพูดจะถูกสังคมไปอีก สัญชัยเป็นคนพูดเองว่า คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก พระสารีบุตรบอกว่าคนโง่มาก ในโลกนี้มีคนโง่มากกว่าคนฉลาด แล้วคิดดูสิ เราไปอยู่กับสังคมนั้นเราจะปั่นป่วนขนาดไหน นี่พูดถึงสังคมนะ

แต่จริงๆ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **อดตา หิ อดตโน นาโถ** **ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน** ถ้าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้องมาแก้ที่ตนนี้ ถ้าแก้ที่ตนนี้แล้วนะ พอแก้ที่ตนเราได้ออยู่กับสังคมโดยไม่ติดใจ ถ้าแก้ที่ตนได้นะ โอ้โฮ! ทำไมหลงตา เวลาทำนบรูลุธรรม ทำไมทำนกราบแล้วกราบเล่า ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปี หลวงตาทำนกราบอะไรนะ ทำนกราบแล้วกราบเล่า น้ำตาไหลพราก กราบแล้วกราบเล่า กราบแล้วกราบเล่า

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราบอกว่าเราจะย้ายหนีไปไหน ครอบครัวชอบพูดแต่เรื่องลบ ทำให้จิตเราดตก

นั่นมันเป็นจริต แล้วมันพูดจริงหรือพูดไม่จริง เพราะว่าเรามีความเห็นต่าง พอความเห็นต่าง ลูกจะไปทางนั้นจะไปทางนี้ พ่อแม่ห้ามไว้ก็พูดอย่างนี้ ความพูดเขาพูดเพื่อเผด็จข เขาพูดเพื่อเขาหวังเรา ว่าอย่างนั้นเถอะ เขาพูดว่าที่เอ็งทำไม่ถูกหรือที่เอ็งทำไม่ดีหรืออก ทั้งๆ ที่เขารู้ว่าดี แต่เขาพูด จิตใต้สำนึก จิตใต้สำนึกของคนรู้ดีรู้ชั่ว แต่เวลาความเห็นต่าง เห็นต่างปั๊บ เวลาเราจะทำสิ่งใดในความเห็นต่างหรือเขาต้องการให้เราเชื่อเขา เขาก็จะพูดในทางที่ว่าพูดโต้แย้งกับความเห็นของเรา แล้วเราก็มองสิ่งนั้นเป็นพูดลบ

ลบจริงหรือเปล่า ถ้ายังลบไม่จริง ฉะนั้น เราทำความดีของเรา ถ้าจิตใจเรา เราศึกษาความดีของเรา เราปฏิบัติของเรา เราดูแลใจของเรา ท่านจะพูดอย่างไร ความดี ความสะอาดบริสุทธิ์ของพ่อของแม่ พ่อแม่มีความรักที่เจตนาสะอาดบริสุทธิ์ แต่ทักฎิมาณะไ ความเห็นว่าแค่นั้น ความเห็นว่าอยากจะให้ลูกๆ เชื่อฟัง อยากจะให้ลูกๆ เห็นตาม

แต่ถ้าเราปฏิบัติของเราแล้ว อภิชาติบุตร บุตรที่ดีกว่าพ่อแม่ ถ้าเราทำได้ดีกว่า เราทำได้ดีกว่า ทำได้ดีกว่า ถ้าดีกว่าแล้วทำไมพ่อแม่ขนาดนี้ทำไมเราดูไม่ได้ ถ้าเราดีกว่า เออ! ถ้าเราดีกว่า แล้วถ้าเราปฏิบัติธรรมละ เราปฏิบัติธรรม เราจะทำ

ทางสังคมเขาถึงพูดไป พวกปัญญาชน พวกบริษัท ๔ พยายามแสวงหา นิพพานกัน แสวงหาครูบาอาจารย์กัน แต่ทั้งพระอรหันต์ที่บ้านไว้ พระอรหันต์ที่บ้านไม่ดูแล ถ้าเราดูแลพระอรหันต์ที่บ้านด้วย ถ้าดูแลพระอรหันต์ แต่พระอรหันต์ที่บ้านปากจัดน่าดูเลย พระอรหันต์ที่บ้านงอแงน่าดูเลย ทำไมพระอรหันต์ที่บ้านจู้จี้ น่าดูเลย

อ้าว! ก็พระอรหันต์ที่บ้านแก่แล้ว พระอรหันต์ที่บ้านแก่แล้ว พระอรหันต์ที่บ้านก็ต้องจู้จี้แบบนี้เป็นธรรมดา จู้จี้ เราก็ดูแลพระอรหันต์ของเรา เราดูแลพระอรหันต์ของเราในบ้านด้วย แล้วเราแสวงหาของเราด้วยนะ สังคมเขาจะติฉินนินทาเราไม่ได้ แต่ถ้าเราไม่ทำของเราละ สังคมก็ติฉินนินทาได้

แล้วถ้าจิตใจเราปฏิบัติไป จิตใจเรามีคุณธรรมนะ เราจะดูแลพระอรหันต์ในบ้านเราที่สุดยอดเลย เพราะชีวิตนี้ได้แต่โตมา เพราะได้ชีวิตนี้มาถึงได้มาแสวงหา เพราะได้ชีวิตนี้มาถึงได้สถานะทางสังคมมา เพราะได้ชีวิตนี้มา เอาชีวิตนี้มาศึกษาธรรมะ แล้วถ้าประพฤติปฏิบัติเห็นคุณธรรม มันเริ่มต้น

จุดเริ่มต้น ชีวิตนี้ได้แต่โตมา แต่ชีวิตนี้เราบอกได้มาจากกรรม เราทำดีมา มีมนุษยสมบัติ เราถึงมาเกิดใจ ไข่ เรามาเกิด แต่ไม่มีที่ที่เกิด เราจะเกิดที่ไหนล่ะ เห็นไหม เพราะเรามีที่ที่เกิดใจ เราเกิดจากพ่อจากแม่ใจ ถ้าไม่มีพ่อแม่เป็นแดนเกิด แล้วไปเกิดที่ ไหนล่ะ

ถ้าพ่อแม่เป็นแดนเกิด คำว่า “พระอรหันต์” พระอรหันต์ตรงนี้ใจ แต่พระอรหันต์แล้ว ในความสะอาดบริสุทธิ์ สิ่งนี้ บุญคุณอันนี้มันล้นฟ้า พอล้นฟ้าแล้ว อันที่ความเป็นอยู่มันธรรมดา ลื่นกับพื้นมันยังขบกัน แล้วคนอยู่ในบ้านด้วยกันมันทำไมไม่มีปัญหากัน การมีปัญหากันนี่เรื่องธรรมดาตามากนะ นี่ธรรมดาแล้ว ถ้าจิตใจเราสูงกว่า จิตใจที่เราดีกว่า เราทำของเรา

ไอ้ที่ว่า จะย้ายหนีไปไหน ย้ายกิเลสออกจากใจเราดีกว่า กิเลสในใจนี้ย้ายมันออกไป ถ้าย้ายกิเลสออกจากใจไปแล้วนะ โอ้โฮ! เห็นพ่อเห็นแม่มีคุณค่าเลย ไอ้คำพูดที่ท่านพูดมันผ่านหูไปหมดละ แล้วผ่านหูไปหมด เราทำสิ่งใดได้

แต่ถ้าเราพูดนะ ท่านพูดสิ่งใดมา เรามีปฏิกิริยาโต้แย้ง มีปฏิกิริยาต่างๆ ท่านก็พูดบ่อย เพราะอะไร เพราะท่านคิดว่ายังไม่เชื่อฟัง แต่ถ้าท่านพูดอะไรมา เราเออๆ เห็นด้วย แต่ในเมื่อจิตใจที่สูงกว่า จิตใจที่สูงกว่าจะดึงจิตใจที่ต่ำกว่าขึ้นไป ถ้าจิตใจเราสูงกว่า เราทำดีขึ้นไป เขาก็ทำดีตามมา ทำดีตามมา เห็นไหม

เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ เห็นไหม ในทศชาติ สุวรรณสามที่ว่าหาบพ่อหาบแม่ไว้ ๒ ข้าง เวลาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ เอาพ่อเอาแม่ไว้บ่าซ้ายและบ่าขวา ให้ชี้ให้ถ่ายบนบ่าของเรา กับที่เราพาทำบุญแล้วให้พ่อแม่หุตาสว่าง ให้พ่อแม่ได้บรรลุธรรม

คิดดูสิ มันมีคุณสมบัติให้เอาพ่อเอาแม่ไว้บ่าซ้ายและบ่าขวาเลยละ ที่เขาทำอย่างนั้นได้เพราะอะไรละ เพราะพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์สร้างบุญกุศลมาทศชาติ ๑๐ ชาติสุดท้ายทำอย่างนั้น

ไฉนเหมือนกัน เราอยากจะได้มีคุณธรรม ตรงนี้เราทำไป ปัญหานี้เป็นปัญหาโลกแตก ทุกครอบครัวมีปัญหาทั้งหมด ทุกครอบครัว ไม่มีครอบครัวไหนไม่มี แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจะออกบวช ออกมา หนีออกมา พระเจ้าสุทโธทนะ เจ็บช้ำน้ำใจขนาดไหน เจ็บช้ำน้ำใจนะ เพราะอะไร เพราะว่าพราหมณ์พยากรณ์ไว้แล้วว่าถ้าอยู่ทางโลกจะเป็นจักรพรรดิ คือรวบรวมอินเดียทั้งหมดเป็นประเทศขึ้นมา เพราะมันเป็นแคว้นเล็กๆ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์จะรวบรวมแคว้นแคว้นขึ้นมาเป็นจักรพรรดิ แต่ถ้าได้ออกบวชจะเป็นศาสดา พระเจ้าสุทโธทนะพยายามนะ ดูแลรักษาอย่างดีเลย อยากให้เป็นจักรพรรดิ ถึงที่สุดแล้วเจ้าชายสิทธัตถะก็ออกมาบวช

พอออกมาบวชนะ พ่อเป็นพระอรหันต์ นี่รำลือมาก สงมหาอำมาตย์ไปนิมนต์มากลับไปโปรด ไปโปรดอย่างไรนะ ก็อยากให้สามเณรราหุลรับช่วงต่อไป นางพิมพา ก็บอกให้สามเณรราหุลไปขอสมบัติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะให้สมบัติ ก็ให้พระสารีบุตรบวชให้ บวชเป็นเณรซะ พระเจ้าสุทโธทนะพอรู้ ลูกก็ไปแล้ว หลานไปอีก โอ๊ย! เจ็บมาก เจ็บมาก ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย บอกต่อไปนี่ถ้าจะมีการบวชต้องขอให้พ่อแม่อนุญาตก่อน นี่พ่อแม่ยังไม่อนุญาต บวชไป โอ๊ย! เจ็บช้ำน้ำใจมาก สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศนาพระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน สุดท้ายเทศน์เป็นพระอรหันต์หมดเลย

ครอบครัวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังมีภาระกระทบกระเทือนกันขนาดนี้ แล้วครอบครัวของเราจะไม่มีภาระกระทบกระเทือนกันเลย หนึ่ง

แล้วความเห็นของเราละ ความเห็นของเรา ความเห็นของโลกทาง
วิทยาศาสตร์ไง ถ้าอยู่ด้วยกัน พุดจาแล้วมันกระทบกระเทือนกัน เราก็จะย้ายบ้านหนีดี
ไหม เขาว่านะ ทุกคนคิดแบบนี้แหละ แต่ถ้าโตขึ้นแล้วนะ จะเสียใจทีหลัง

เวลาวันพ่อวันแม่เขาจะพุดกันเรื่อยนะ ถ้ามีพ่อแม่ให้กราบนะ ยังมีบุญกุศล
นะ แล้วก็บอกเธอไปกราบนะ พวกเราไปกราบนะ ถ้าวันไหนพ่อแม่ตายไปแล้ว วัน
พ่อวันแม่เขาไปกราบกัน เราไม่มี เพราะพ่อแม่เราเสียไปแล้ว ถึงวันนั้นเราได้อะไร
มา ทำดีแล้วเราก็ภูมิใจ แต่ถ้าเรามีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง เราก็จะเสียใจ มันเสียใจจะ
คิดแล้วมันจะเสียใจภายหลังไง

แต่ตอนนี้ปรับจูนความคิดเราซะ แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติให้มันเห็นจริง
ขึ้นมา ถ้าเห็นจริงขึ้นมาละ สิ่งที่ทำนพุดเป็นของเล็กน้อยนัก เป็นของเล็กน้อยนัก แต่
เวลาที่ท่านเลี้ยงดูเรามาดีนเท่าฝายหอย ส่งเสียเล่าเรียนมาจนโตมาขนาดนี้ แล้วเราทำ
หน้าที่การงานแล้ว ท่านส่งเสียมาขนาดนี้ แล้วคุณงามความดี ไ้อ้คำพุดคำจา เรา
เข้าใจได้

แต่ถ้าเราปรับหัวใจเราละ ไ้อ้คำว่า “พุดลบๆ” มันฟังแล้วมันรึ้นหูเลยละ ฟัง
แล้วมันซุ่มขึ้นมาละ ถ้าจิตใจมันดีแล้วนะ ไ้อ้ที่ว่าลบๆ มันเป็นบวกทันทีเลย แต่ถ้าจิตใจ
เรา จิตใจเราเป็นอย่างนี้ละ พุดบวกมันก็เป็นลบ พุดดีขนาดไหน อ้าว! เราจะไปวัด ไป
ปฏิบัติ ท่านไม่ให้ไป นี่ก็ลบแล้ว

แต่ถ้าจิตใจเราดีแล้วนะ ถ้าท่านไม่ให้ไป เราก็เข้าใจได้ ท่านไม่ให้ไปเพราะท่าน
เป็นห่วงเรา ท่านไม่ให้ไปเพราะว่าท่านเป็นห่วง ท่านกลัวเราจะไปโดนหลอก เราก็
ต้องศึกษา เราก็ทำความจริงให้เห็นว่า เห็นไหม ไปกลับมาแล้วไม่เห็นโดนหลอกเลย
ไปกลับมาแล้วยังเป็นคนดีขึ้นมาเลย ไปกลับมาแล้วทำให้ดี เมื่อก่อนเป็นคน
สามะเลเทเมา เดี่ยวนี้เป็นคนดีหมดเลย ไปแล้วมันดีอย่างนี้ เห็นไหม ถ้ามันไม่หลอก
แล้วมันก็จบไป

นี่พุดถึงว่า ย้ายบ้านดีไหม

ไม่ ย้ายหัวใจของเรา ย้ายกิเลสตัณหาในหัวใจของเราออกไป แล้วสิ่งนี้จะดีขึ้นมา

ทวนคำถามอีกทีหนึ่ง “ถ้าอยู่กับคนในครอบครัวที่พูดจาลบๆ ทำให้จิตตก เราควรปฏิบัติอย่างไร ย้ายบ้านดีไหม”

ไม่ดี

ทีนี้ถ้าพูดถึงจะดีนะ ดีอย่างนี้ ถ้าดีที่เศรษฐกิจ เช่น เราทำหน้าที่การงานย้ายไปต่างจังหวัด เราก็ต้องไปหาที่พักใหม่ หรือว่าถ้าเศรษฐกิจเราดี เราจะซื้อบ้าน เขาจะมีบ้านเป็นส่วนตัว อันนี้เป็นเรื่องเศรษฐกิจนะ ถ้าเรื่องเศรษฐกิจนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

แต่ถ้าเป็นเรื่องความรู้สึก นี่เราพูดเฉพาะความรู้สึก ธรรมะ ธรรมะมันเกี่ยวกับความรู้สึก

หลวงตาท่านสอนว่า ไม่มีสิ่งใดสัมผัสธรรมได้เลย เว้นไว้แต่หัวใจของคน คือความรู้สึกมันสัมผัสธรรมได้ สัมผัสธรรมได้เพราะอะไร เพราะมันทุกข์ มันสุข จิตใจ ความรู้สึกมันมีสุขมีทุกข์ เพราะสุขทุกข์อันนี้มันจะสัมผัสธรรม สัมผัสความสุขกับความทุกข์ ถ้าสัมผัสความสุขมันก็เป็นคุณงามความดี ถ้าสัมผัสความทุกข์ก็คือกิเลส จิตใจของคนมันสัมผัสได้กิเลสกับธรรมๆ ถ้าถึงที่สุดแล้วมันถึงที่สุดแห่งทุกข์ไปเลย นั่นเป็นวิมุตติสุขเลย วิมุตติสุขอันนั้นเป็นเรื่องความรู้สึก ฉะนั้น เวลาตอบนี้ตอบถึงความรู้สึก

แต่ถ้ามันเป็นเรื่องทางโลก เป็นเรื่องเศรษฐกิจ เป็นเรื่องว่าถ้าเรามีบ้านใหม่ มีอะไรใหม่ดีไหม เออ! อันนั้นอีกเรื่องหนึ่งนะ เดียวบอกว่า แหม! มีทุกอย่างพร้อมเลย แล้วจะมีบ้านใหม่ก็ได้ ไม่ใช่ ใอันนั้นเป็นเรื่องเศรษฐกิจ แต่อันนี้เป็นเรื่องของเวรของกรรม เป็นเรื่องของความทุกข์ เป็นเรื่องของธรรมะ

ฉะนั้น อันนี้แบ่งเป็น ๒ อย่างนะ

ถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจ โอเค

แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ว่าเราจะหลบ หลบเรื่องผลกระทบ หลบเรื่องผลของวิญญะ
เรื่องเวรเรื่องกรรมนี้ไม่ใช่ อย่างนี้ไม่ถูกต้อง

ถ้าถูกต้องเพราะว่า พระอรหันต์ของเรา อย่างที่พูด เวลาท่านล่วงไปแล้วเรา
จะเสียใจทีหลัง ถ้าตอนนี้เราไม่ทำอะไร ตอนนี้มีโอกาสทำให้ทำเต็มที่ ถึงเวลาท่านล่วง
ไปแล้วก็จบ เราได้ทำดีแล้ว แต่ตอนนี้ไม่ทำดีด้วย จะย้ายหนีด้วย ไม่ถูก

เอานะ อันนี้ประเด็นหนึ่ง ประเด็นต่อไป

ถาม : เมื่อเดินจงกรมจนอารมณ์ฟุ้งซ่านเหลือน้อยลงแล้ว จนรู้สึกว้าจิตเริ่มเข้าสู่สมาธิ
รู้สึกว่าเท้าที่วางบนลานจงกรมนั้นเบา สัมผัสถึงความนุ่มของพื้นดินทรายที่เดิน ขอ
ความกรุณาให้หลวงพ่อนำข้อธรรมหรือหลักธรรมที่ใช้พิจารณาระหว่างที่จิตเป็น
สมาธิค่ะ

ตอบ : ระหว่างที่จิตเป็นสมาธิ คีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันเป็นมรรค เป็นมรรคคือ
เป็นมัคโค ทางอันเอก ทางอันเอกที่ว่าให้จิตมันก้าวเดินต่อไป จากปุถุชน เราทำความ
สงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบมากขึ้นจนมีเอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่น นี่เป็นกัลยาณปุถุชน
พอเป็นกัลยาณปุถุชนแล้วพยายามทำจิตให้สงบเป็นสัมมาสมาธิแล้วย่นไปดูกาย
ย่นไปดูเวทนา ย่นไปดูจิต ย่นไปดูธรรม นี่สติปัฏฐาน ๔ อันนั้นจะเป็นปัญญา คีล
สมาธิ ปัญญา นี่เป็นมัคโค เป็นทางอันเอกที่ให้จิตใจนั้นก้าวเดินไป

ฉะนั้น เวลาเราทำความสงบของใจเข้ามา จากเริ่มที่ใครมาทำความสงบของ
ใจ พยายามฝึกหัด เดินจงกรมตั้งแต่จิตที่มันฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่านน้อยลง จิตเริ่มเข้าสู่
สมาธิ พอเข้าสู่สมาธิ เวลาเท้าที่มันเดินไปในทางจงกรม

เวลาถ้าจิตใจที่ภาวนาแล้วมันไม่ลง เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนามันมีแต่ความ
เบื่อหน่าย มันมีแต่ความอึดอัดขัดข้องไปหมด แต่ถ้าจิตมันสงบ แม้แต่เท้าที่วางบนลาน
จงกรมมันเบา มันสัมผัส มันนุ่มนวลไปหมดเลยนะ เพราะสุขแล้วจิตสงบมันจะมีความสุข
ความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

เราไปหาความสุขข้างนอก หากันมหาศาลเลย หามามันก็หาไปปรนเปรอ
ตัณหา ตัณหา มันพอใจมันก็มีความสุขชั่วคราว เตียวพอมันชินชาแล้วมันก็อยากได้

ใหม่ แต่ถ้าจิตมันสงบ มันปล่อยวางหมด มันสุขในตัวเอง เวลาเดินจงกรมไป พื้นนุ่มไปหมด ดิน ทราย โอ้โฮ! มันมีความสุข มันมีความสุขขึ้นไปหมดเลย ถ้าจิตสงบแล้วจะมีความสุข

ถ้าความสุขแล้ว ถ้ามีความสุขแล้วเรารักษาไว้ รักษาไว้คือตั้งสติให้ดี กำหนดพุทโธให้ดี เต็มวันก็จะสงบอย่างนี้ สงบเต็มวันก็คลายออก เพราะสมาธิ สมาธิมันตั้งอยู่กับเรานะ ถ้าสมาธิมันดี ๆ ทรงได้ ๒ วัน ๓ วัน เต็มวันก็คลายออก แต่ถ้าคลายออกไปแล้ว ถ้าเราพุทโธของเรา ปัญญาอบรมสมาธิของเราต่อเนื่องไป ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุมันมั่นคงขึ้นมา สมาธิมันจะแนบแน่นของมันขึ้นไป แต่โดยธรรมชาติของมัน ถ้าแนบแน่นขนาดไหน เพราะมันไม่ใช่อกุปปิธรรม

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา เราถึงกลัวใจ กลัวว่าทำดี ๆ คนที่ทำดี ทำดีต่อเนื่องไป พอถึงที่สุดมันทิ้งนะ เลวได้สุดๆ เลย บางคนดีมากเลย ดีมาทั้งชีวิตเลย เวลาเมื่อไรกระทบ มันทิ้งเลยนะ มันทิ้งเลย มันไปทางอื่นเลย

นี่ก็เหมือนกัน สัมมาสมาธิ ถ้าสมาธิมันดี ๆ พอทำขึ้นไปมันเป็นสมาธิ พอสมาธิ พอทำขึ้นไปแล้ว พอมันเสื่อมแล้วนะ ขนาดนี้ รักษาขนาดนี้มันยังเป็นอย่างนั้นนี่ประชด มันไปเลยใจ

ฉะนั้น บอกว่า ขอให้หลวงพ่อนำข้อธรรม หลักธรรมที่จะใช้พิจารณาต่อเนื่องไป

ถ้าการพิจารณา ถ้าจิตสงบแล้วพิจารณาสิ่งใดก็ได้ที่จิตมันจับ

เวลาบอกให้หลวงพ่อนำ คำว่า “แนะนำ” มันก็เป็นความเห็นจากภายนอก แต่ถ้าเป็นจิตของเราจะ จิตสงบแล้วถ้าเรามีสติปัญญาใช้ใหม่ เราคิดถึงความคิด เราคิดถึงความคิด ฟังแล้วมันงงเนาะ เราคิดถึงความคิด ก็เราคิดก็เป็นความคิดแล้ว ทำไมต้องเราคิดถึงความคิดล่ะ

เพราะเราคิด แต่เราไม่เห็นความคิดเราไง เวลาเราคิด เรามีอารมณ์ เราคิด แต่เราไม่รู้ที่เราคิดนะ มัน เออ! เราคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ เรื่องนี้เรื่องนั้น ทุกข์ไปหมดเลย แต่ไม่รู้ว่าเป็นตัวเองคิด รู้แต่เวลามันทุกข์ นี่เวลาเราคิด เห็นใหม่

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วนะ ถ้าเราคิด ถ้าจิตสงบแล้วเราจับความคิดเราได้ จิตสงบแล้วเราจับความคิดเราได้ จับอารมณ์ความรู้สึก มันเป็นปัจจุบัน ผีก็ปัญญาอย่างนี้ ถ้าจิตสงบแล้วนะ ถ้าสงบ เราก็พุทธโธไว้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิไว้ จิตก็สงบเข้ามา

แต่ถ้ามันสงบแล้วเราอยากวิปัสสนา เราอยากจะทำจิตปัญญา จับ มันคิดเรื่องอะไรล่ะ มันเห็นอะไรล่ะ นั่นนะ พอมันเห็นบีบ เพราะจิตมันสงบแล้วเหมือนกับผ้าขาวมันสะอาด พอสิ่งใดสกปรกมาตกจะเห็นได้ชัด ถ้าจิตมันสงบแล้ว พอมันคิดอะไร มันจะรู้ความคิดมัน

ทั้งๆ ที่เราคิด เราคิดทุกอย่างเลย คิดพุทธโธ คิดปัญญาอบรมสมาธิ คิดทุกอย่างเลย คิดเพื่อให้สงบ พอสงบแล้วทำอย่างไรต่อ ทำอย่างไรต่อ

มันก็เห็นความคิดไง เห็นที่มันคิด ถ้าเห็นที่มันคิด ที่บอกว่า “ความรู้สึกเท่านั้นที่สัมผัสธรรมได้ ความรู้สึกเท่านั้นที่สัมผัสธรรมได้” ความรู้สึกมันเห็นความคิด พอความรู้สึกเห็นความคิด มันก็แปลกใจไป พอมันแปลกใจ มันจับได้ มันเห็นนะ อ้อ! เมื่อก่อนที่เราบ๊อบคอบแตกก็อันนี้ไง อันที่มันคิดๆ อยู่ที่นี่ ที่มันทุกข์มันยากก็อันนี้ไง แต่เราไม่เห็นไง เราไม่เห็นหรอก

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็น ถ้ามันเห็นมันก็จับ พอจับแล้วมันก็ใช้ปัญญาแยกแยะไปไง อ้อ! เมื่อก่อนทุกข์เพราะเอ็งเนาะ เมื่อก่อนทุกข์เพราะเอ็งนี่ เมื่อก่อนไม่รู้เลย เมื่อก่อนทุกข์เพราะเอ็ง พอจับได้แล้วมันช้าๆ นะ แล้วดีใจมาก

กาย เวทนา จิต ธรรม ธรรมารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดนี้เป็นอารมณ์ อารมณ์นี้มันเป็นธรรมารมณ์ ธรรมารมณ์ก็เป็นสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรมารมณ์ อารมณ์ที่เป็นธรรมะ

แต่ถ้าเป็นโลก อารมณ์ที่เป็นสัญญาอารมณ์ อารมณ์ของต้นหาความทะยานอยาก อันนั้นอารมณ์ของกิเลส

แต่ถ้าจิตสงบแล้วมันเป็นอารมณ์ของธรรมะ ธรรมารมณ์ ธรรมะเพราะมันสงบ มันธรรมารมณ์ มันถึงมีสติปัญญาที่รู้ที่เห็น

แต่ถ้าไม่มีสมาธิมันไม่ใช่ธรรมารมณ์หรอก มันเป็นเพชรฆาต มันเป็นอารมณ์เพชรฆาตประหัตประหารใจเรา แต่ถ้าจิตสงบแล้วมันจะเห็น เห็นธรรมารมณ์ เพราะจิตเราสงบ เราเห็นอารมณ์ความรู้สึก มันจับได้ พอจับได้ พิจารณา นี่คำแนะนำ

เขาว่า “ถ้าจิตมันสงบแล้ว หลวงพ่อแนะนำว่าจะทำอย่างไรต่อไป จะมีหลักธรรมอย่างไรให้ใช้พิจารณา”

เพราะอย่างนี้ เห็นไหม ไปตามวัดตามวา เขาจะมีโครงกระดูกแขวนไว้ เขาจะมีแขวนไว้ เขาว่าไว้พิจารณา อันนี้มันเป็นรูปแบบ ในทางทฤษฎีสอนไว้อย่างนั้น

แต่ในภาคปฏิบัตินะ ไอ้โครงกระดูกที่แขวนไว้ในตู้เขาแขวนไว้สอนอนาโตมีนักเรียนแพทย์ แต่ของเรานักเรียนธรรม นักเรียนธรรมต้องเห็นจากจิต มันไม่เห็นจากตาเนื้อ

ตาเนื้อ นี่ก็เลสมันหลอกแล้ว เพราะจิตเวลามันออกไป มันออกไปที่ศูนย์ประสาทคือสมอง แล้วสมองมันก็สั่งการของมันไป มันส่งออกไป ๕ โยชน์แล้วเรายังไม่รู้เลยว่าจิตส่งออกไป แล้วถ้าจิตส่งออกไปแล้วมันจะไปรู้ มันจะไปรู้อะไร ไอ้ที่รู้ๆ นั้นมันก็เป็นปริยัติใจ ก็เอาโครงสร้าง เอาโครงกระดูกมาสอนว่ามนุษย์เป็นอย่างนี้ๆ ไอ้คนที่นักปฏิบัติแล้วก็ไปเอานักเรียนแพทย์ อาจารย์ใหญ่ของแพทย์ เอามาเป็นกรณีฐาน แล้วก็บอกว่านี่เป็นกรณีฐาน

แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เที่ยวป่าช้า สอนไปเที่ยวป่าช้า ไปเที่ยวป่าช้าเพื่อให้จิตสงบเท่านั้นนะ

แต่ถ้าเห็นกายนะ ถ้าเห็นกายจะเห็นของเรา ไปเที่ยวป่าช้านะ จิตสงบแล้วให้เฟ่งไปที่ซากศพแล้วหลับตา ตรงนี้ คำนี้สำคัญ ให้หลับตา ภาพนั้นมีอยู่ไหม ถ้าภาพนั้นมีอยู่ ให้กลับมาที่พิกของตัว แล้วมาวิปัสสนา คือขยายส่วนแยกส่วน แล้วถ้าภาพนั้นหายไป เรายังตั้งไว้ไม่ได้ ก็ให้ไปเที่ยวป่าช้าอีก ทำให้จิตสงบแล้วเห็นภาพนั้น แล้วหลับตา ภาพนั้นคงที่ใหม่ ถ้าภาพนั้นคงที่ นั่นนะอุคคหนิमित แล้วกลับมาขยาย วิภาคะ

แล้วถ้ามันเดินไปกลับมันไกลเกินไปนัก ให้เอากลับมาไวใกล้ๆ ที่พักตัว กลับมาใกล้ที่พักตัว อย่าเอามือไปจับนะ เตียวมันจะคุ้นชิน อ้อ! เป็นอย่างนี้เอง มันจบเลย

ท่านบอกว่า ให้เอาไม้คียบ อย่าไปทำคุ่นเคยกับมัน เอาไม้คียบ คียบพวกซากศพ มาไว้ข้างๆ ตัว คืออย่าไปทำคุ่นเคย

พวกเราที่เสียหายเพราะความคุ่นเคย ความคุ่นเคย ความคุ่นชิน ก็เหมือนเมื่อ กี่นี้ ในครอบครัวมันสนิทชิดเชื่อกันมันเลยพูดเต็มที่เลย คนที่อยู่ด้วยกันเขาก็พูดแบบ ไม่ยั้งคิดเลย พูดเต็มที่เลย ไอ้คนฟังเจ็บหน้าดูเลย เพราะมันความคุ่นชิน

สมบัติของเราไง ยึดว่าเป็นของเรา พูดอะไรก็ได้ แต่คนที่อยู่ใกล้ชิดกัน เพราะความใกล้ชิดนี้แหละมันทำให้ทำอะไรก็ไม่ได้

จิตก็เหมือนกัน เวลาถ้ามันคุ้นชินแล้วหมดเลยนะ ท่านถึงให้เอาไม้คียบมาไว้ข้างๆ แล้วไปมองภาพนั้น ถ้ามองภาพนั้นนะ เวลาติด นี่กายานุบัสสนาสติบัญญัติฐาน เห็นกาย พิจารณากาย ที่นี้ถ้าเห็นกายอย่างนี้มันเห็นกายอย่างไร เห็นกายที่จิตมันสงบแล้วมันเห็นตามความเป็นจริง ถ้าจิตสงบไป เพราะอะไร

เพราะเขาบอกว่าเขาเดินสมาธิ ความฟุ้งซ่านก็น้อยลง เกิดเป็นสมาธิขึ้นมา ทางจงกรมมันเป็นเบาๆ สัมผัสความนุ่ม สัมผัสความตึงาม ฟันหินพื้นทรายมันดีไปหมดเลย

ถ้าไม่ดีนะ แดดมันร้อนนะ โอ้โฮ! มันมีแต่ความกระวนกระวาย แต่ถ้ามันดีนะ มันดีไปหมดเลย แล้วอยากทำต่อเนือง

อันหนึ่งนะ สมาธิเกิดขึ้น สมาธิตั้งอยู่ สมาธิดับไป เราพยายามทำของเรา ทำสมาธิให้มันคง แล้วถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา ก็อย่างที่เรารู้พูด ฝึกหัดใช้ปัญญา เอาปัจจุบัน จิตสงบแล้วพิจารณา ถ้าเห็นกายก็ได้กาย ถ้าเห็นเวทนา เห็นความหงุดหงิด ใจมันหงุดหงิดนั้นนะเวทนาของจิต ถ้าจิตมันสงบ มันชุ่มชื้น มันดีมาหลาย

แต่ถ้าไม่ได้ตั้งใจ มันหลุดหลุด ใจหลุดหลุดนั้นนะเวทนาจิต จับเลย เอาสติจับเลย อะไรหลุดหลุด ทำไม่มันถึงหลุดหลุด หลุดหลุดคืออะไร จับเลย พิจารณาไปนะ มันทัน มันปล่อยอีกนะ นี่ฝึกหัดใช้ปัญญา

เวทนากาย เวทนาจิต ถ้ากาย เวทนา จิต ธรรม จิตมันผ่องใส มันผ่องใสมันก็ดี พอมันเศร้าหมองไม่พอใจ แต่ถ้าเวลาพิจารณาธรรม จับอย่างนี้พิจารณาของเราไป มันเป็นปัจจุบันใจ

ฉะนั้น ข้อธรรมที่จะเกิดขึ้นมันอยู่ที่จิตนิสัย อยู่ที่คนชอบ คนชอบหมายถึงว่า มันเกิดขึ้นกับเรา ผู้ที่พิจารณากายให้พิจารณาจิตมันก็ไม่สะดวก ผู้ที่พิจารณาจิตจะให้พิจารณากายก็ไม่สะดวก

แต่คนที่สะดวก ขณะที่ว่าสะดวก จิตเราสงบแล้วสะดวกมันยังทำได้ยาก แล้วถ้าจิตเราไม่สงบด้วย แล้วไม่สะดวกด้วย เวลาทำไปมันยิ่งยุ่งใหญ่เลย ฉะนั้น ให้มันสะดวกให้มันสบายของมัน แล้วค่อยๆ ทำไป ถ้าทำไปมันจะพัฒนาไป

แต่เราจะบอกว่า ถ้าทำสมาธิได้นะ ทำสมาธิให้มันคง รักษาสมาธิไว้ ถ้าสมาธิถ้ามันเสื่อมไปมันจะทุกข์ ถ้าสมาธิมันดีแล้ว ถ้าฝึกหัดพิจารณานะ พิจารณาอย่างนี้ พิจารณาอย่างที่ว่า “ระหว่างที่จิตเป็นสมาธิคะ”

จิตเป็นสมาธิ เราก็กิจการของเราไป นี่เป็นธรรม ถ้าจิตเราไม่เป็นสมาธิ เราก็พยายามกำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าสู่สมาธิ เพราะนี่คือสมบัติแท้ของเรา

สมบัติที่เราหามา เราทำหน้าที่การทำงานขึ้นมาสมบัติสาธารณะ เราได้สิ่งใดมา โลก ใครมีปัญญาก็ทำธุรกิจการค้า ทำหน้าที่การทำงานขึ้นมา เขาก็ได้ผลตอบแทนขึ้นมา เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย นี่สมบัติสาธารณะ สมบัติสาธารณะเพราะอะไร เพราะเราทำก็ได้ เราไม่ทำก็ได้ ถ้าเรามีบำเหน็จบำนาญพอใช้แล้วเราไม่ทำงาน เราก้ยังเอาสิ่งที่เราแสวงหามาไว้ใช้เมื่อยามชราก็ได้

แต่ถ้าเราทำสมาธิ สมาธิ หนึ่ง เป็นความสุข สมาธิเป็นความสุข ถ้าเรามีสติมีปัญญา เรารักษาของเราได้ ถ้ารักษาของเราได้ ถ้าจิตสงบเป็นอย่างนี้ แล้วเวลาดับขันธลงที่นี้ อย่างน้อยเกิดเป็นพรหม เพราะพรหมมีขันธเดียว สมาธิคือขันธหนึ่ง

สมาธิ จิตตั้งมั่นเป็นหนึ่งเดียว เอกัคคตารมณฺ์ จิตตั้งมั่น ถ้าเราอยู่กับสมาธิ แล้วเกาะสมาธิไว้ เวลาจะดับขั้นนี้เกิดบนพรหม ถ้าเกิดบนพรหม ถ้าเราทำคุณงามความดีไปเกิดบนสวรรค์ จิตมั่นเวียนว่ายตายเกิดใจ นี่คือสมบัติของเราๆ นี่คือเสบียงกรังของเราที่เราจะไป

แต่เราใช้ปัญญาได้ เราพิจารณาของเราไป เวลาพิจารณา มันปล่อยวางๆ สติ ปัญญา ๔ เวลามันขาด เป็นโสดาบันขึ้นมา ถ้าเป็นโสดาบันขึ้นมาอีก ๗ ชาติ เรารู้เลย มันองอาจ มันองอาจ มันกล้าหาญ มันไม่หวั่นไหวเลย ไม่หวั่นไหวเพราะอะไร เพราะธรรมชาติของคน คนตาบอด คนที่ไม่มีความรู้ ออกไปข้างนอกจะหวั่นไหว ออกไปข้างนอกจะทำสิ่งใด คนไม่มีวิชาความรู้ในแขนงวิชานั้นจะทำงานนั้นไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมั่นไม่รู้ของมัน มันก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะคือคนตาบอด แต่ถ้าพอมันละสักกายทิฏฐิ มีความเห็นชอบขึ้นมา อีก ๗ ชาติมันรู้ มันรู้ว่ามันเกิดอีก ๗ ชาติ คนเรามันรู้ที่มากที่ไป มันตื่นเต้นกับอะไร มันไม่หวั่นไหวแล้ว เพราะคนมันรู้

แต่ถ้าคนไม่รู้ เราไม่รู้ เราจะไปไหนล่ะ อ้าว! เวลาตาย เอ็งจะไปไหนล่ะ อ้าว! ก็แล้วแต่เวรแต่กรรมมันดันไป แล้วแต่เวรแต่กรรม

แต่ถ้าพิจารณาไปแล้วพอมันขาด อ้าว! กูจะไปตามสิทธิของกูไง อ้าว! กูจะไปตามสิทธิของกู ก็สิทธิ์ สิทธิเป็นสิทธิ์ อ้าว! โสดาบันเป็นสิทธิ์ของเรา อกุปปกรรม ใครจะมาแย่ง ใครจะมาดึงรอนสิทธิของเรา เราไปตามสิทธิของเรา อีก ๗ ชาติ

เห็นไหม มันแตกต่างกันไง มันจะเป็นจะตาย มันแตกต่างกับคนที่ไม่มีต้นไม้มียลายเลย ฉะนั้น เราทำอย่างนี้ของเราไป นี่ปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่อเหตุนี้

ฉะนั้น สิ่งที่อันแรกเขาบอกว่าเขาจะย้ายบ้านหนี

เราหนีใครไปไม่ได้ แต่เวลาเราหนีตัวเองไม่พ้น แต่เวลาเราปฏิบัติ เราจะย้ายกิเลสหนีออกจากใจเราเลย เราจะย้ายกิเลสออกจากใจของเรา เราจะอยู่ของเราด้วยความเป็นจริง ถ้าอยู่ด้วยความเป็นจริง

**เราปฏิบัติอย่างนี้มันจะได้สวรรค์ ได้ผลของธรรม สิ่งที่สัมผัสธรรมตาม
ความเป็นจริงจะได้เกิดอันนี้ขึ้นมา นี่ถ้าปฏิบัติแล้วได้อย่างนี้**

อันแรกปฏิบัติขึ้นมาแล้วมันยังเป็นผลลบกับหัวใจของตัว ติดขัดไปหมด แต่อัน
ที่สองปฏิบัติไปแล้วได้ผลขึ้นมา เป็นการปฏิบัติเหมือนกัน แต่ทำไมมันไม่เหมือนกัน เห็น
ใหม่ ปฏิบัติเหมือนกันแต่ไม่เหมือนกัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมกับปัญจวัคคีย์ แสดงธัมมจัก
กัณเฑาะฏฐิติปิฏก พระอัญญาโกณฑัญญะรู้เองคนเดียว
ปัญจวัคคีย์ ๕ แต่เวลาแสดงธัมมจักกัณเฑาะฏฐิติปิฏก “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” มีพระอัญญา
โกณฑัญญะเป็นพระโสดาบันองค์เดียว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมต่อเนืองจนปัญจวัคคีย์เป็นพระ
โสดาบันทั้งหมด แสดงอนัตตลักขณสูตรถึงเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาทั้ง ๖ รวมทั้งองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปเทศน์สอนนยสะอีก ๕๕

ถึงเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า “เธอทั้งหลายพ้นจากบ่วงที่
เป็นโลกและเป็นทิพย์”

บ่วงที่เป็นโลก โลกธรรม ๘ บ่วงที่เป็นโลก

บ่วงที่เป็นทิพย์คือวัฏฏะ คือเทวดา อินทร์ พรหม

“เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อน
นัก เธออย่าไปซ้อนทางกัน” โลกเขาต้องการสวรรค์ คุณธรรม เผยแผ่ธรรมมา

**ฉะนั้น จิตใจคนไม่เหมือนกัน แต่ถึงที่สุดแล้วอริยสัจมีหนึ่งเดียว
เรามีความขยันหมั่นเพียร เราทำหน้าที่การงานของเรา เราปฏิบัติของ
เรา ใครปฏิบัติได้สมเหตุสมผลของเขา สาธุ ของเราต้องเป็นของเรา เรา
จะทุกข์จะยากมันเป็นของของเรา เราทำของเราเอง เราอยากได้ผล
ของเราเอง**

ของคนอื่นเราฟังไว้เป็นคติธรรม ใครว่าสิ่งใดเราฟังไว้ สาธุ เป็นบุญกุศลของเขา แต่ของของเรา เราอยากได้เป็นผลของเรา เราต้องทำเพื่อประโยชน์กับเราเอง เอวัง